

Nr 539.

Av herr **Wallén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 270, angående lönereglering för folk- och småskollärare m. fl.

En allmänt utbredd och icke obefogad opinion torde i skilda samhällslager göra sig starkt gällande mot att både man och hustru inneha avlönad befattning. Särskilt är så fallet om befattningarna innehas hos stat eller kommun. Att så är förhållandet är så mycket mer förståeligt då man ofta finner att arbetsvilliga, arbetsdugliga och kunniga män som ha till och med stora familjer trots alla ansträngningar icke lyckas förskaffa sig ett fast levebröd.

Frågan har vid upprepade tillfällen bragts till behandling inom riksdagen, senast genom motionen II: 29 år 1934 men ännu har någon ändring i dessa ur samhällets synpunkt menliga förhållanden icke kommit till synes.

Genom den löneplacering som för kvinnliga befattningshavare vid folkskolan föreslås i kungl. propositionen nr 270 till innevarande års riksdag angående lönereglering för folk- och småskollärare m. m. ha dessa missförhållanden i stället allvarligt accentuerats. Kvinnliga befattningshavare skola även om de sakna varje försörjningsplikt erhålla samma avlöning som manliga befattningshavare vilka i regel hava eller komma att bilda familj. Det ter sig under dessa förhållanden mer upprörande än förut om den kvinnliga befattningshavaren, sedan hon, såsom ofta är fallet, gift sig med någon vars ekonomiska ställning redan i och för sig tryggar familjens existens, likväl bibehåller sin tjänst och därvid undandrager annan person möjlighet till försörjning.

Om man anser det nödvändigt att giva en kvinnlig befattningshavare samma lön som en manlig, torde det bliva än mer angeläget än förut att tillse, att icke samma familj tillföres dubbla inkomster från det allmänna. Det torde därför böra föreskrivas att kvinnlig lärare som gifter sig med person i allmän tjänst icke längre får behålla sin befattning. Men man synes böra gå ett steg längre. Den kvinnliga befattningshavarens make torde, även om han ej innehar allmän tjänst, i allt fall i regel äga en inkomst som är tillräcklig för familjens uppehälle. Utan allt tvivel torde vidare vara ganska naturligt att en kvinnlig befattningshavare i allmänhet ej kan ägna sin tjänst samma intresse som den ogifta. Det bör därför få anses föreliggande skäl att föreskriva, att hon efter ingånget äktenskap ej längre får utöva sin tjänst. Blir hon änka synes det emellertid rättvist att hon på nytt beredes lämplig tjänst. För att hon därvid icke skall av den anledningen att hon ägnat sina krafter åt skötseln av sitt hem erhålla en sämre ställning, torde hon böra medgivas rätt att såsom tjänstetid räkna även den tid hon på grund av äktenskapet icke ägt rätt att utöva befattningen.

Har den kvinnliga befattningshavaren däremot ingått äktenskap med någon som saknar möjlighet att ensam försörja sin familj, ställer sig saken något annorlunda och synes billigheten i dylikt fall tala för att hon på därom gjord ansökan beviljas tillstånd att inneha befattning av förevarande slag.

I anslutning till ovanstående hemställes,

att riksdagen vid bifall i huyudsak till kungl. propositionen nr 270 angående lönerreglering för folk- och småskollärare m. m. måtte föreskriva att kvinnlig lärare, som kommer att erhålla lön enligt det i propositionen angivna reglementet, skall vara skyldig att, om hon är gift eller sedermera ingår äktenskap, avgå från sin tjänst samt att hon om äktenskapet upplöses genom mannens död skall äga förtursrätt till ny befattning och därvid i lönehänseende inräkna den tid hon på grund av äktenskapet icke haft möjlighet att utöva sin lärarbefattning, dock med rätt för henne att om hennes inkomst av tjänsten prövas erforderlig för familjens uppehälle på ansökan kunna erhålla tillstånd att under viss tid kvarstå i eller söka ny tjänst.

Stockholm den 7 april 1937.

Otto Wallén
i Sänga-Säby.